

ker på de almindelige (regulære) soldater, som falder i fjendens hånd. Men der følger mange personer med en hær, som ikke er egentlige soldater (konvention 1929 art. 81, Lovtidende 1933, side 36), og de bør naturligvis også have krav på beskyttelse, når de tages til fange. Så er der det fjendtlige statsoverhoved, ministre, tjenestemænd i krigsministeriet, eventuelt også andre tjenestemænd, om hvilke det samme må antages.

Dernæst er det et spørgsmål, hvorledes almindelige civilpersoner, som interneres eller tages til fange (civilfanger), skal behandles. Og endelig opstår problemet om „irregulære“ tropper, partisaner, personer, som deltager i et masseoprør mod fjenden, spioner o. s. v.

Fra begyndelsen af har disse spørgsmål ikke været afklarede, men i stort omfang overladt de krigsførendes forgodtbefindende, og disse har ofte fulgt den fremgangsmåde uden videre at skyde enhver, der deltog i kamphandlinger eller blev antruffet med våben i hånd, og som ikke hørte til de udtrykkeligt nævnte personer, som havde krav på behandling som krigsfanger. Denne praksis havde imidlertid ingen hjemmel i folkeretten, og dens urigtighed fremgår også af den omstændighed, at stadig større kredse af personer i tidens løb har opnået den udtrykkelige retsbeskyttelse som krigsfanger.

I udkastet af 1874 (art. 23) var de personer, der havde krav på at blive behandlet som krigsfanger, betegnet som „lovlige og afvæbnede fjender“ (des ennemis légaux et désarmés). Haagreglementet havde opgivet denne definition og sondrer (i art. 3) blot mellem kombattanter og ikkekombattanter, idet det erklærer, at begge har krav på behandling som krigsfanger. Civilfanger var ikke særlig nævnt; men i 3. afsnit om besættelse af fjendtligt territorium var der givet visse regler til beskyttelse for civilbefolkningen (hvad enten den var interneret eller ej).

Først konventionen af 1929 art. 1 giver

en nærmere afgrænsning, idet den bestemmer, at den er anvendelig

- 1) på alle personer, der er nævnt i artiklerne 1, 2 og 3 i det reglement, der er vedhæftet Haagkonventionen af 18. oktober 1907 om regler og vedtægter for krig til lands, og som er taget til fange af fjenden;
- 2) på alle personer, der tilhører de krigsførende parters væbnede styrker, og som er taget til fange af fjenden under krigsforetagender til vands eller i luften, under forbehold af de afvigelser, som de forhold, hvorunder tilfangetagelsen har fundet sted, gør uundgåelige.
- 3) Dertil kommer så de i art. 81 nævnte personer.

Under den tidligere omtalte konference i april 1947 blev der foreslået betydelige ændringer heri (Rapport sur les travaux de la Conférence d'experts, Genève, 1947, side 106). Man ønskede for det første, at krigsfangekonventionen selv skulle indeholde en definition af de personer, som havde krav på behandling som krigsfanger, og ikke, som hidtil, blot at henvise til Haagreglementet. Navnlig fremdrog man spørgsmålet om personer, der på et besat område sluttede sig sammen til en militær organisation for at modstå besættelsesmagten, besætningerne på handelsskibe og de civile medlemmer af besætningerne på luftfartøjer m. fl.

Anerkendelsen af militære organisationer på et besat område mødte dog stor modstand på konferencen og var i sin endelige formulering knyttet til meget strenge betingelser. For det første var det kun *militært organiserede* modstandsgrupper, der omfattedes. Deres indtræden i kampen skulle forud være notificeret for fjenden, og de skulle have en effektiv kontrol over et bestemt landområde. Desuden skulle de være organiseret på lignende måde som de regulære tropper, der omhandles i Haagreglementet.

På Stockholmkonferencen i 1948 tog man fra dansk side dette spørgsmål op til